

de blauwe klauwier

JAARGANG 22 NO. 4

DE BLAUWE KLAUWIER is een uitgave van **VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN"**, en verschijnt in principe 4 keer per jaar.

LOSSE ABONNEMENTEN zijn verkrijgbaar door storting van *f* 17,50 op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "abonnement Blauwe Klauwier". De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

DE REDACTIE bestaat uit: Willem Veenhuizen en Jan Wouters.

Het redactie-adres is: De Braken 11
5541 AC Reusel
tel. 0497-642391

VOGELWERKGROEP "DE KEMPEN" beoogt bezig te zijn met vogelstudie in de Kempen, teneinde de kennis over de, in het wild levende, vogels te vergroten en een bijdrage te leveren aan de bescherming van deze vogels in hun milieu. Hiernaast is ruimte voor andere activiteiten zoals: natuurstudie in ruimere zin, voorlichting, educatie en beheerswerkzaamheden.

LIDMAATSCHAP kan men verkrijgen door zich te wenden tot het secretariaat van de Vogelwerkgroep. Het lidmaatschap begint met een proeflidmaatschap van 3 maanden. De contributie bedraagt *f* 45,-- per jaar; studenten betalen *f* 35,-- en gezinsleden *f* 22,50. **DONATEURS** die de vogelwerkgroep willen steunen zijn van harte welkom. Donateurs die *f*25,-- of meer schenken, krijgen een jaar lang de Blauwe Klauwier toegezonden. **BETALING** van de contributie of donatie kan geschieden door storting op girorekening 5859111 ten name van Vogelwerkgroep de Kempen te Eindhoven, onder vermelding van "contributie Vogelwerkgroep" dan wel "donatie Vogelwerkgroep".

HET POSTADRES van het secretariaat luidt als volgt:

Vogelwerkgroep "De Kempen"
Postbus 386
5500 AJ Veldhoven.

ARTIKELN UIT DE BLAUWE KLAUWIER MOGEN WORDEN OVERGENOMEN, NA VOORAF VERKREGEN SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE, ONDER VERMELDING VAN DE BRON.

BIJZONDERE VOGELWAARNEMINGEN IN DE KEMPEN IN 1995.

HANS HERMANS

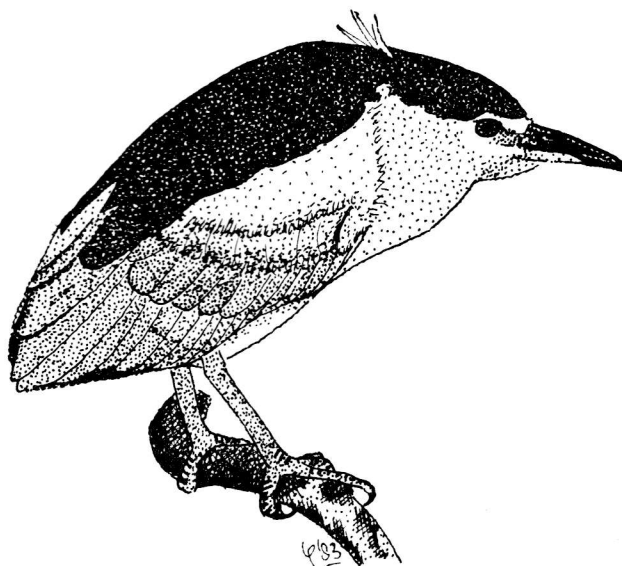
Na deze aflevering zijn we weer bij met de verslagen over de bijzondere waarnemingen. Met dank aan allen die hun gegevens hebben doorgegeven.

Geoorde Fuut

- 16 april 6 exx. Beuven (PvdW,AL)
- 22 april 1 paar Papschot Gorp en Rovert (CvT)
- 14 mei 28 paar Landschotse Hei (CvT)

Aalscholver

- jan. 19 exx. Aqua-Best (GV)
- 20 jan. 31 exx. tp. Hanevoet-Eindhoven (HH)
- 22 jan. 28 exx. tp. Hanevoet-Eindhoven (HH)
- 11 maart 18 exx. Philips visvijvers (CvT)
- 16 april 7 exx. Budel-Dorplein (PvdW,AL)
- 16 april 1 ex. Beuven (PvdW,AL)
- 21 april 1 ex. Goorven (PvdW,AL)
- 21 april 3 exx. Flaes (PvdW,AL)
- 9 okt. 22 exx. trek Strabrecht (PvH)
- 10 okt. 111 exx. trek Strabrecht (PvH)

Roerdomp

- 16 april 1 ex. Soerendonks Goor (PvdW,AL)
- 16 april 1 ex. Beuven (PvdW,AL)

Kwak

- juni 1 ex. Kleine Dommeldal Geldrop-Akert (via PvH)

Grote Zilverreiger

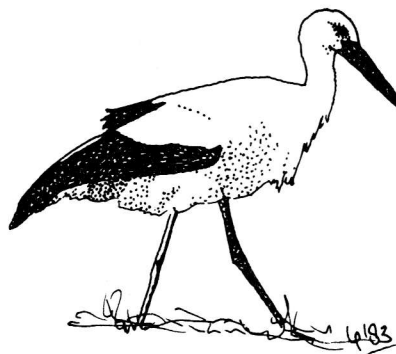
- ca 9 juli tot 4 aug. 1 ex. Beuven (DB)
- 15 okt. 1 ex. Goorven (PB)

Purperreiger

- 21 april 1 ex. Flaes (PvdW,AL)
- 22 april 1 ex. Flaes (JW e.a.)

Zwarte Ooievaar

- ca. 28 juni 1 ex. trek Best (DB)
- 10 aug. 5 exx. Strabrecht (PvH)

Ooievaar

- 7 jan. 1 ex. Strabrecht (PW)
- 26 maart 1 ex. Goorven (PW)

Gele Fluiteend (*Dendrocygna bicolor*, Fulvous Whistling Duck)

- 2 okt. 2 exx. Soerendonks Goor (DB)

Wilde Zwaan

- 11 nov. 3 exx. Beuven (HH,PB,TvdV)
- 18 nov. 6 exx. Beuven (GV)
- 25 nov. 7 exx. Strabrecht (PvH)
- 8 dec. 8 exx. trek Strabrecht (PvH)

Canadese gans

- 16 aug. 1 ex. Beuven (HH,THM)

Nijlgans

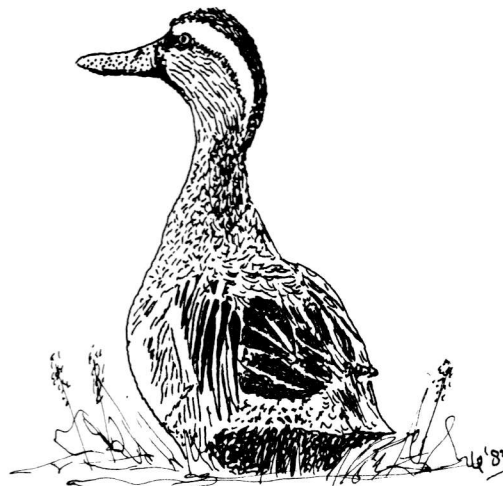
- 11 maart 2 exx. Philips visvijvers Veldhoven (CvT)
- 9 april 1 paar + 5 juv. Dunse Dijk Lage Mierde (JW)
- 16 april 1 paar + 8 juv. Soerendonks Goor (PvdW,AL)
- 5 mei 2 exx. Dommelbeemden Veldhoven (HH)
- 12 mei 2 exx. Hanevoet Eindhoven (HH)
- 17 april 2 paar + 8 juv. Soerendonks Goor (PvH)
- 15 juli 1 ex. Withollandven Landschotse hei(CvT)
- 17 aug. 1 ex. Akert Geldrop (PvH)

Bergeend

- 21 april 3 exx. Flaes (PvdW,AL)

Mandarijneend

- 23 april 1 man. Vessemse vennen (CvT)
- 15 sept. 1 vr. Hulsterbroek (PvH)
- 9 nov. 2 man. Hulsterbroek (PvH)

Smient

- 16 april 3 exx. Beuven (PvdW,AL)
- 5 mei 2 man Vaarvennen Malpie (HH)

Pijlstaart

- 16 april 2 exx. Soerendonks Goor (PvdW, AL)

Zomertaling

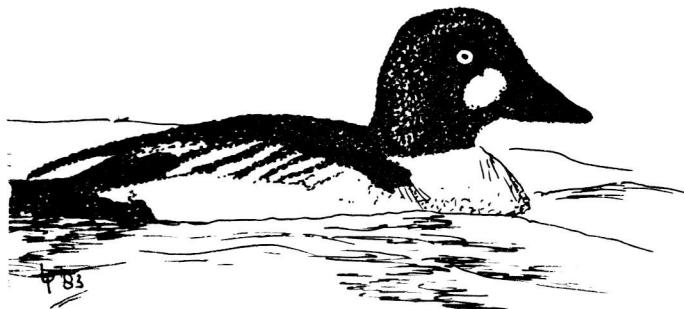
- 5 april 3 man Beuven (HH,THM)
- 12 april 1 paar Ekkersweier (GV)
- 17 april 1 paar Soerendonks Goor (PvH)

Slobeend

- 9 april ca 50 exx. Goorven (JW)

Brilduiker

- 25 febr. 4 m.en 4 vr. Oud meer Son (GV)
- 5 april 1 vr. Beuven (HH,THM)

Middelste Zaagbek

- 1 april 1 paar Ekkersweier (GV)

Wespendief

- 21 april 1 ex. Goorven (PvdW,AL)
- 23 april 1 ex. Flaes Neterselse Hei (CvT)
- 28 mei 2 exx. Groote Heide (Leende) (HH,BJ,GN)
- 11 juni 1 ex. Groote Heide (Leende) (HH,BJ)
- 15 juli 1 ex. Keyenhurk Landschotse hei(CvT)
- 16 aug. 2 exx. Strabrecht (HH,THM)
- 26 aug. 5 exx. Strabrecht (PvdW,AL)
- 30 aug. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 14 sept. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 17 sept. 1 ex. Strabrecht (PvH)

Zwarte Wouw

- 23 april 1 ex. Flaes (BA)
- 20 mei 1 ex. Eindhoven (GV)

Rode Wouw

- 9 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 28 okt. 1 ex. trektelpunt Strabrecht ((HH,e.a.)

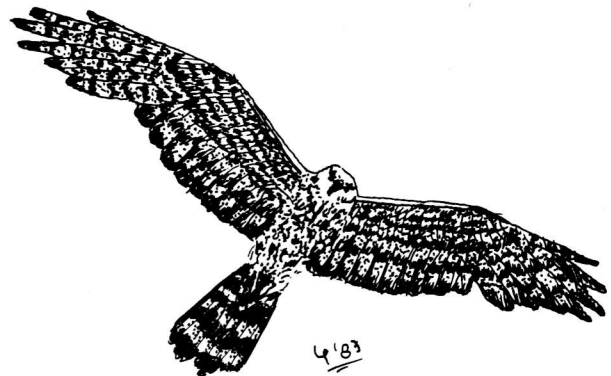

Bruine Kiekendief

- 13 april 1 man Malpie (HH)
- 17 april 1 ex. Soerendonks Goor (PvH)
- 10 mei 1 vr. Strabrecht (PvH)
- 16 aug. 2 exx. Strabrecht (HH,THM)
- 30 aug. 1 vr. Strabrecht (PvH)
- 1 sept. 2 exx. Strabrecht (HH,e.a.)
- 9 sept. 1 vr. Hulsterbroek (PvH)
- 6 okt. 2 exx. trek Strabrecht (PvH)
- 10 okt. 1 vr. trek Strabrecht (PvH)

Blauwe Kiekendief

- 9 febr. 1 man. Strabrecht (PvH)
- 11 febr. 1 vr. Hapertse Hei (TvdV)
- 9 april 1 vr. Goorven (JW)
- 10 mei 1 vr. Strabrecht (PvH)
- 4 okt. 1 man. Strabrecht (PvH)
- 11 nov. 1 vr. trektelpunt Strabrecht (HH,e.a.)
- 11 nov. 1 vr. Beuven (HH,PB,TvdV)

Sperwer

- 6 okt. 6 exx. trek Strabrecht (PvH)
- 8 okt. 3 exx. trek Strabrecht (PvH)

Buizerd

- 6 okt. 78 exx. trek Strabrecht (PvH)
- 8 okt. 35 exx. trek Strabrecht (PvH)
- 9 okt. 56 exx. trek Strabrecht (PvH)

Visarend

- 16 aug. 1 ex. Strabrecht (HH,THM)
- 26 aug. 2 exx. Beuven (PvdW,AL)
- 1 sept. 2 exx. Strabrecht (HH,e.a.)
- 7 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH)

Roodpootvalk

- 2-8 juli 1 man. "bij Eindhoven" (DB)

Smelleken

- 23 sept. 1 vrouwtje Beuven (PB)
- 8 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 13 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 18 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH)

Boomvalk

- 23 april 8 exx. Flaes en 4 exx. Goorven (BA e.a.)
- 19 sept. 1 ex. Hulsterbroek (PvH)

Slechtvalk

- 7 sept. 1 juv. Withollandven Landschotse hei (PB)
- 2 okt. 1 ex. Goorven, schijnaanval op Kieviten (JW)

Kwartel

- 30 mei 1 ex. (kooivogel?) Koningshof Veldhoven (GV)
- 24 juni 1 ex. Buulderbergse hei Budel (THM)

Waterral

- 16 dec. 2 exx. Groot Meer (WD)

Kraanvogel

- 2 jan. 4 exx. overnachtend Cartierhei (LV)
- 9 maart 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 10 maart groepen van 32, 50 en 65 exx. resp. Eindhoven, Geldrop en Mierlo (via PvH)
- 11 maart groepen van 2, 5, 16, 16, 48, 120 en 202 exx. resp. Philips visvijvers, De Hogt, Bergeyk. Strabrecht, Achelse Kluis, Budel en Strabrecht (CvT en via PvH)
- 13 maart 20 exx. Rul Heeze (PvH)

Goudplevier

- 11 maart 1 ex. Strabrecht (PvH)

Kemphaan

- 21 april 9 exx. Wit-Hollandven Landschotse hei(PvdW,AL)

Bokje

- 15 okt. 1 ex. Keersopbeemden Veldhoven (CvT)

Watersnip

- 9 febr. 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 25 febr. 30 exx. Oud Meer Son (GV)

- 16 aug. ca 35 exx. Beuven (HH, THM)
- 1 sept. ca 30 exx. Beuven (HH, e.a.)

Houtsnip

- 20 febr. 1 ex. De Pan Hapert (TvdV, HH)
- 30 dec. 1 ex. Dommelbeemden (WD)

Rosse Grutto

- 15 sept. 3 exx. Beuven (PB)

Regenwulp

- 9 april 12 exx. Goorven (JW)
- 22 april 1 ex. trek Gorp en Rovert (CvT)
- 23 april 1 ex. Flaes (CvT)
- 15 juli 1 ex. Hasselsvennen Leenderbos (HH e.a.)
- 25 juli 2 exx. bij Biesven Duizel (HH)

Zwarte ruiter

- 1 sept. 1 ex. Beuven (HH)

Groenpootruiter

- 5 mei 1 ex. Vaarvennen Malpie (HH)
- 1 sept. 1 ex. Beuven (HH)

Witgatje

- 20 april 1 ex. Vaarvennen Malpie (HH)
- 4 nov. 1 ex. Tongelreep Achelse Kluis (HH, TvdV)
- 11 nov. 1 ex. Dommel Eindhoven (GV)

Bosruiter

- 10 mei 1 ex. Strabrecht (PvH)
- 16 aug. 1 ex. Beuven (HH, THM)

Oeverloper

- 12 mei 2 exx. Hanevoet Eindhoven (HH)
- 12 aug. 1 ex. Hanevoet Eindhoven (HH)
- 17 en 19 aug. 1 ex. Kleine Dommel Geldrop (PvH)
- 5 nov. t/m 13 nov. 1 ex. Kleine Dommel Geldrop-Akert (PvH)

Zwartkopmeeuw

- 14 april 1 ex. 3e j. Reuselse Moeren (PvdW, AL)
- 16 april 11 exx. Budel-Dorplein (PvdW, AL)
- 21 april 1 adult Wit-Hollandven Landschotse hei (PvdW, AL)
- 23 april 1 adult (echter met witte kop!) Flaes (CvT, BA, KH)
- 14 mei 1 adult Kromven Landschotse hei (CvT)
- 28 mei 1 ex. Beuven (GV)
- 18 juni 1 ex. Keyenhurk Landschotse hei (CvT)

Dwergmeeuw

- 23 april 5 adulten Goorven (CvT, BA, YM)

Witwangstern

- ca 28 mei 1 ex. ten noorden van Eindhoven (DB)
- 10 juni 1 ex. "bij Valkenswaard" (DB)
- ca. 14 juni 2 exx. "bij Eindhoven" (DB)

Zwarte Stern

- 22 april 1 ex. Ekkersweier (GV)
- 5 juni 1 ex. Ekkersweier (GV)

Koekoek

- 23 april 1 ex. Flaes (BA,CvT,YM,KH)
- 24 april 1 ex. Veldhoven (HH)

Kerkuil

- 22 dec. 1 ex. Hint Eersel (TvdV)
- 15 juli 1 ex. Kempenbaan Meerveldhoven (HH)
- 23 sept. 1 ex. Oranje Nassaulaan Meerveldhoven (HH)

Gierzwaluw

- 20 april 1 ex. Malpie (HH)
- 9 sept. 4 exx. Eindhoven (GV)

IJsvogel

- 11 maart 1 ex. Dommel Veldhoven (HH)
- 22 april 1 ex. Haneven Gorp en Rovert (CvT,BA,YM)
- 6 sept. 1 ex. Keersop (JvKl)
- 9 sept. 1 ex. ven gemeentehuis Waalre (WJ)
- 12 sept. 1 ex. Meertjesven Waalre (WJ)
- 16 sept. 2 exx. Meertjesven Waalre (WJ)
- 30 sept. 1 ex. Reuselse Moeren (JW)
- 1 okt. 2 exx. Meertjesven Waalre (WJ)
- 8 okt. 1 ex. stuw Groote Beerze Casterse Molen (JW)
- 10 okt. 1 ex. Hulsterbroek (PvH)
- 5 nov. 1 ex. De Baest (BA,EvO)
- 10 nov. 2 exx. Colse watermolen (PvH)
- 11 nov. 1 ex. Dommel Eindhoven (GV)
- 11 dec. 1 ex. Groote. Beerze Netersel (JW)

Hop

- 19 sept. 1 ex. Strabrecht (PvH,DB)

Kuifleeuwerik

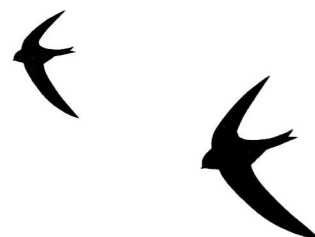
- 21 april 1 ex. nabij Keyenhurk Landschotse hei(PvdW,AL)

Duinpieper

- 23 april 1 adult tp. Keyenhurk Landschotse hei(CvT,BA,YM)

Gele Kwikstaart

- 23 april 1 ex. trek Flaes (BA,CvT,YM,KH)

Grote Gele Kwikstaart

- 10 sept. t/m nov. 1-2 exx. Kleine Dommel Geldrop (PvH)
- 12 nov. 2 exx. Keersop Bergeyk (CvT)
- 29 nov. 1 ex. Groote Beerze waterzuivering Hapert (JW)

Witte Kwikstaart

- 31 dec. ca 50 exx. tp. 't Heike Reusel (JW)

Paapje

- 30 aug. 2 exx. Strabrecht (PvH)

Beflijster

- 12 april 1 man. de Braken Reusel (JW)
- 14 april 1 vr. Reuselse Moeren (PvdW,AL)

Cetti's zanger

- 8 juni 1 ex. zingend Malpie (HH)

Sprinkhaanrietzanger

- 1 mei 1 ex. Hulsterbroek (PvH)

Grote Karekiet

- 26 aug. 1 ex. zingend Bergeijkse Visvijvers (PvdW,AL)

Spotvogel

- 9 mei 1 ex. zingend de Braken Reusel (JW)
- 14 mei 1 ex. zingend Veldhoven (HH)

Tjiftjaf

- 11 maart 1 ex. zingend SJZiekenhuis Veldhoven (HH)
- 12 maart 1 ex. zingend de Braken Reusel (JW)

Vuurgoudhaantje

- 24 maart 1 ex. de Braken Reusel (JW)
- 5 april 1 ex. zingend Henneven Strabrecht (HH,THM)
- 11 april 2 exx. zingend Vessemse vennen (HH)
- 12 mei 1 ex. zingend ingang Leenderbos (HH)
- 3 juni 1 ex. zingend Goorloop(Cartierhei) (HH,TvdV)
- 6 sept. 1 ex. ringvangst Molenheide Hulsel (JW)
- 28 okt. 2 man. Goorloop (PvdW,AL)

Staartmees (noordelijke ondersoort)

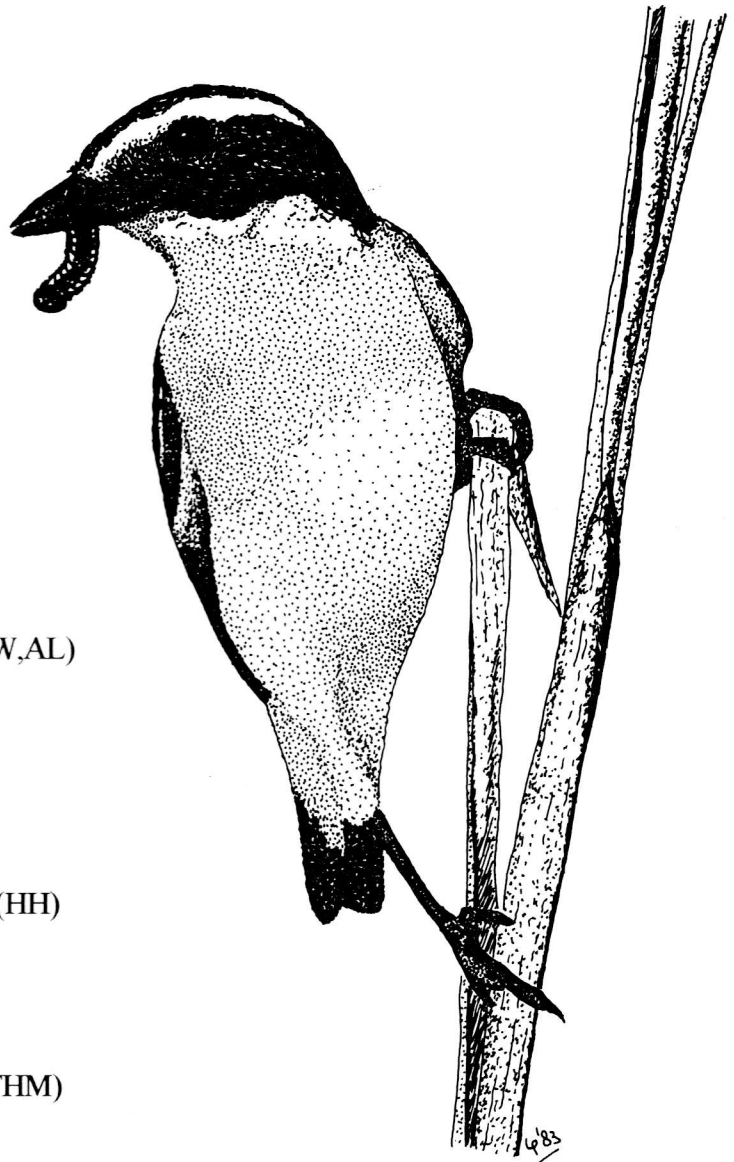
- 11 maart 1 ex. Volmolen-Dommel-Waalre (HH)

Glanskop

- 15 sept. 1 ex. omg. Soerendonks Goor (PB)

Taigaboomkruiper

- 22 okt. 1 ex. Strabrecht (DB)
- 13 nov. 1 ex. "omgeving Eindhoven" (DB)

Klapekster

- 3 maart 2 exx. Cartierhei Hapertse Hei (TvdV)

Raaf

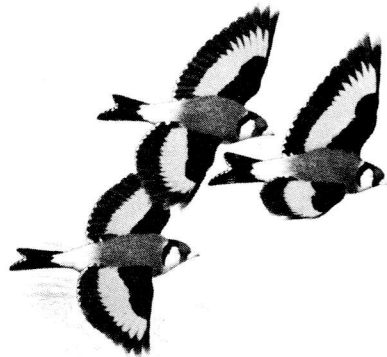
- voorjaar 1 ex. De Hurk (o.a. via PvH)
- 16 april 1 ex. Beuven (PvdW,AL)

Europese Kanarie

- 25 april 1 ex. Eindhoven (GV)
- 12 okt. 1 ex. de Braken Reusel (JW)

Putter

- 15 jan. 9 exx. Akkereind-Veldhoven (HH)
- 25 febr. 1 ex. High-Tech-Park Veldhoven (HH)
- 2 t/m 6 maart 1 ex. op pinda's de Braken Reusel (JW)
- 5 april 2 exx. zingend Strabrecht (HH,THM)
- 6 okt. ca 30 exx. 't Broek Eindhoven (HH)
- 14 okt. ca 3 exx. trektelpunt Strabrecht (HH)

Sijs

- vanaf 23 febr. grote aantallen op vet en pinda's,
tot half april 450 exx. geringd de Braken Reusel (JW)

Frater

- 12 nov. 24 exx. Haghorst (PB)

Barmsijs

- 9 jan. 5 exx. de Braken Reusel (JW)
- 30 jan. 2 exx. de Braken Reusel (JW)
- 11 okt. 2 exx. Lagemierdse Dijk Reusel (JW)
- 14 okt. 1 ex. trektelpunt Strabrecht (HH,e.a.)
- 28 okt. 1 ex. Goorloop (PvdW,AL)
- nov. regelmatig ca 15 exx. de Braken Reusel (JW)
- 15 dec. ca. 50 exx. de Braken Reusel (JW)

Kruisbek

- 21 okt. ca. 10 exx. Strabrechtse hei (GV)
- 30 jan. 2 man., 1 vr. Hertgang De Utrecht (JW)
- 26 febr. 2 exx. Cartierhei (FD)

Goudvink

- 25 okt. 1 man. Hulsterbroek (PvH)

Grote Goudvink

- 25 jan. 1 vr. ringvangst de Braken Reusel (JW)

Appelvink

- 21 april 2 exx. zingend Hertgang (PvdW,AL)

Ijsgors

- 4 nov. 2 exx. Tongelreep Achelse Kluis (HH,TvdV)

Dwerggors

- 8 okt. 1 ex. Strabrecht (PvH,JEK,DB)

Waarnemers:

AL = Alma Leegwater

BA = Bram Aarts

BJ = Ben Jacobs

CvT = Chris van Turnhout

DB = uit Dutch Birding

EvO = Erna van Ommen

FD = F. Daemen

GN = Guus Nas

GV = Gerrit Vink

HH = Hans Hermans

JEK = Jan Erik Kikkert

JvKl = J.v. Kleef

JW = Jan Wouters

KH = Kees Hendriks

LV = L. Vandersande

PB = Peer Busink

PvdW = Pierre van der Wielen

PvH = Piet van Happen

PW = Pieter Wouters

THM = Ton Hermans

TvdV = Tonny van de Vleuten

WD = Wim Deeben

WJ = Wim Jacobs

YM = Yves Martens

Voorjaarsfenologie in de Kempen in 1996

PIETER WOUTERS

Toen ik het idee kreeg om weer eens fenologielijsten rond te sturen, had ik nog de verwachting een heleboel reacties te krijgen. Het is toch iets waar elke vogelaar, ook de beginnende, aan mee kan doen. Daar het geen wedstrijd is, is het niet belangrijk of men nu de eerste of de laatste waarneming inlevert. Maar het is wel belangrijk om veel lijsten ingevuld terug te krijgen.

Helaas hebben maar 7 leden de moeite genomen om hun lijst in te leveren. Hoe meer lijsten er ingeleverd zouden zijn hoe completer het overzicht, maar helaas! Daarom heb ik ook nog uit het logboek, wat in de hut van de Reuselse Moeren ligt, de eerste waarnemingen gehaald.

Werkwijze

Van elke soort worden de eerste twee waarnemingen gegeven. Bestaande uit de datum, aantal, plaats en waarnemer. Als er meer dan 5 waarnemingen zijn ingestuurd, geef ik ook aan wanneer de soort algemener gezien werd. Onder de naam van de vogel

wordt het aantal ingezonden waarnemingen aangegeven.

Sommigen hebben ook waarnemingen van buiten de Kempen ingestuurd. Deze heb ik niet gebruikt daar het specifiek om de eerste waarnemingen in de Kempen gaat. Sommige soorten worden nou eenmaal eerder bv. aan de kust gezien dan bij ons.

Weer

In tegenstelling tot de voorgaande jaren was de winter '95/'95 een bijna elfstedenwinter. Dit geldt echter niet helemaal voor het zuiden van Nederland. De winter was hier niet echt streng. Maar duurde wel heel lang. Zeker tot in april was het weer over het algemeen gezien gewoon te koud, en vooral veel te droog.

Zomervogels trekken zich hier echter niet zoveel van aan als menigeen wel denkt. Ze treden niet zo op de voorgrond als met mooi weer. Maar ook in jaren met slecht weer gaat het broedseizoen gewoon door. Alleen gaat het meer aan ons vogelaars voorbij.

Resultaten

<u>Geoorde Fuut</u> (2)	240396 060496	1 ex -	Visvijvers Valkenswaard Greveschutven	pw tg
<u>Zomertaling</u> (4)	300396 060496	man 3m,1v	Reuselse Moeren Greveschutven	lb pw, tg
<u>Wespendief</u> (1)	190596	1 ex	Visvijvers Valkenswaard	pw
<u>Bruine kiekendief</u> (7)	310396 010496	man man	Soerendonks Goor Reuselse Moeren	tg jw
			Begin maart op diverse plaatsen al weer gezien	
<u>Boomvalk</u> (2)	270496 280496	2 ex 1 ex	Rechte Heide Reuselse Moeren	pw lb

<u>Scholekster</u>	280296	2 ex	Aquabest	tg
(7)	060396	>10 ex	Landgoed De Utrecht 's nachts	overvliegend
			tijdens bosuileninventarisatie!	pw
	Midden maart.			
<u>Kleine Plevier</u>	030496	5 ex	Landschotse Heide	hh
(4)	050496	1 ex	Reuselse Moeren	lb
<u>Grutto</u>	240396	1 ex	Vessem	jvk
(4)	280396	1 paar	Strijpse Kampen	tg
	Een maand eerder zag Hans Hermans de eerste Grutto's al bij de Maas in België!			
<u>Tureluur</u>	030496	7 ex	Landschotse Heide	hh
(4)	080496	-	Aquabest	tg
<u>Zwarte Stern</u>	110596	2 ex	Groot Malpieven	jvk
(5)	120596	-	Aquabest	tg
	Midden mei.			
<u>Zomertortel</u>	240496	-	De Braken-Reusel	jw
(3)	260496	2 ex	Visvijver Bergeijk	jvk
<u>Koekoek</u>	130496	man	Halve Mijl	jvk
(7)	180496	man	Leijenstraat-Reusel	pw
	Derde week april.			
<u>Nachtzwaluw</u>	300596	1 zang	Peelsche Heide	pw
(2)	010696	9 zang	Leenderbos	pw, tg
<u>Gierzwaluw</u>	220496	3 ex	Valkenswaard	hl
(9)	220496	-	Eindhoven	tg
	Laatste week april.			
<u>Oeverzwaluw</u>	030496	1 ex	Reuselse Moeren	lb
(4)	100496	-	Ekkersweijer	tg
	100496	3 ex	Beuven	hh
<u>Boerenzwaluw</u>	300396	-	Eckartdal	tg
(8)	310396	-	Soerendonksgoor	tg
	Eerste week april			
<u>Huiszwaluw</u>	120496	3 ex	Groot Meer	jvk
(3)	160496	-	Maarheeze	wv
<u>Boompieper</u>	070496	3 zang	Halve Mijl	jvk
(3)	100496	15 zang	Strabrechtse Heide	hh

<u>Gele Kwikstaart</u>	310396	1 ex	Reuselse Moeren	lb
(5)	030496	1 ex	Landschotse Heide	hh
	Midden april.			
<u>Nachtegaal</u>	210496	-	Olmen-België	jw
(1)	090696	1 zang	Elshouters	jvk
	Hier blijkt nog eens duidelijk dat het slecht gaat met de Nachtegaal!			
<u>Blauwborst</u>	270396	1 zang	Reuselse Moeren	lb
(6)	060496	2 zang	Greveschutven	pw
	Tweede week april			
<u>Zwarte Roodstaart</u>	240396	1 ex	Zandoerle	jvk
(4)	270396	1 zang	Kerk Reusel	pw
<u>Gekraagde Roodstaart</u>	100496	-	De Braken-Reusel	jw
(7)	130496	1 zang	Halve Mijl	jvk
	Derde week april.			
<u>Paapje</u>	160496	1 ex	Reuselse Moeren	lb
(1)				
<u>Roodborsttapuit</u>	030396	man	Hapertse Heide	hh
(4)	300396	2m, 1v	Hapertse Heide	hh
<u>Tapuit</u>	270396	-	Reuselse Moeren	lb
(5)	090496	-	Strijpse Kampen	tg
	Midden april.			
<u>Sprinkhaanrietzanger</u>	210496	1 ex	Visvijvers Valkenswaard	pw
(1)				
<u>Bosrietzanger</u>	200596	1 zang	Visvijvers Valkenswaard	pw
(3)	020696	-	Eckartdal	tg
<u>Kleine Karekiet</u>	210496	3 zang	Visvijvers Valkenswaard	pw
(3)	260496	2 zang	Bergeijkse Visvijvers	jvk
<u>Spotvogel</u>	060596	-	De Braken -Reusel	jw
(4)	120596	1 zang	Meerveldhoven	hh
<u>Braamsluiper</u>	290496	1 zang	Meerveldhoven	hh
(3)	040596	1 zang	Lensheuvel-Reusel	pw
	040596	1 zang	Reuselse Moeren	lb
<u>Grasmus</u>	200496	1 zang	Akkereind-Veldhoven	hh
(5)	220496	2 zang	Akkereind-Veldhoven	hh
	Derde week april.			
<u>Tuinfluit</u>	260496	2 zang	Bergeijkse Visvijvers	jvk
(3)	270496	1 zang	Gorp en Rovert	pw

<u>Zwartkop</u>	090496	1 zang	Kastelenplein-Eindhoven	hh
(9)	090496	-	De Braken-Reusel	jw

Tweede week april.

Harrie de Louweren meldde dat er in een plantsoen in Valkenswaard een mannetje Zwartkop heeft overwinterd.

<u>Tjiftjaf</u>	090396	1 zang	Lensheuvel-Reusel	pw
(10)	180396	1 zang	Hurksestraat-Eindhoven	jvk

Eind maart.

<u>Fitis</u>	290396	1 zang	Valkenswaard	hl
(10)	300396	1Zang	Valkenswaard	hl

Tweede week april.

<u>Grauwe Vliegenvanger</u>	250496	1 ex	De Braken-Reusel	jw
(3)	270496	2 ex	De Braken-Reusel	jw

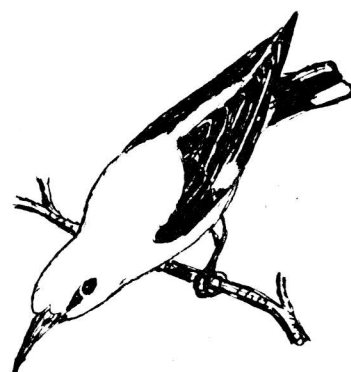
<u>Bonte Vliegenvanger</u>	170496	man	Warande-Waalre	pw
(3)	210496	man	Hapertse Heide	hh

<u>Wielewaal</u>	260496	1 zang	Bergeijkse Visvijvers	jvk
(2)	040596	-	Visvijvers Valkenswaard	tg

Lijst van inzenders:

Logboek Reuselse Moeren	lb
Harrie Biemans	hb
Ton Geerts	tg
Hans Hermans	hh
Jaques v Kessel	jvk
Harrie de Louweren	hl
Willem Veenhuizen	wv
Jan Wouters	jw
Pieter Wouters	pw

Iedereen die de moeite genomen heeft om zijn lijst in te sturen van harte bedankt!

NESTKASTEN KONINGSHOF IN 1996.

JAN WOUTERS

Op 2 maart hebben we de gebruikelijke schoonmaakronde van de nestkasten gehouden. Daarbij zijn ook weer zo'n 8 nieuwe kastjes opgehangen ter vervanging van versleten en verdwenen exemplaren. Door kapwerkzaamheden waren er namelijk weer een aantal kasten verdwenen. Trouwens ook na de schoonmaakronde is er nog gekapt en waren er nog enkele kastjes meer weg.

Uit een van de kasten vloog wel een Bosuil maar hij had nog geen eieren. De Holenduiven vonden de kou niet zo erg want in een kast was al 1 ei gelegd.

In het achterste deel, bij de herten, hebben we de kasten verhangen zodat ze nu allemaal aan het pad hangen, dat scheelt flink wat struinen bij de controles.

De broedcontroles van de nestkasten hebben we gehouden op de avonden van 7 en 28 mei en op 18 juni. Op die avonden werden steeds alle kasten gecontroleerd. Ook de Sperwer broedde weer in de buurt van het nest van vorig jaar, maar deze keer niet succesvol.

De resultaten van de controles zijn in Tabel 1 samengevat. Als tweede broedsels zijn beschouwd alle broedgevallen die bij de derde controle net begonnen waren of broedsels in een kast waarin eerder dit jaar al een nest van dezelfde soort is geweest.

Tabel 1 toont een vrij mager soortenlijstje voor dit jaar en een laagterecord in het totaal aantal broedsels. De Holenduif, Bosuil en Pimpelmees hebben in vrij normale aantallen gebroed. Maar de Koolmees kende een dieptepunt. Van de niet jaarlijks aanwezige soorten is alleen de Zwarte Mees vertegenwoordigd, maar dan wel met twee keer twee broedsels.

Een eerste oorzaak van deze lage aantallen kan gezocht worden in de lang aanhoudende winter en het koude voorjaar. Wat dat betreft lijken de resultaten op die van 1986, ook toen na een strenge winter. Een tweede oorzaak kan het lage aantal aanwezige nestkasten zijn, nog nooit vanaf 1978 lag het totaal aantal zo laag.

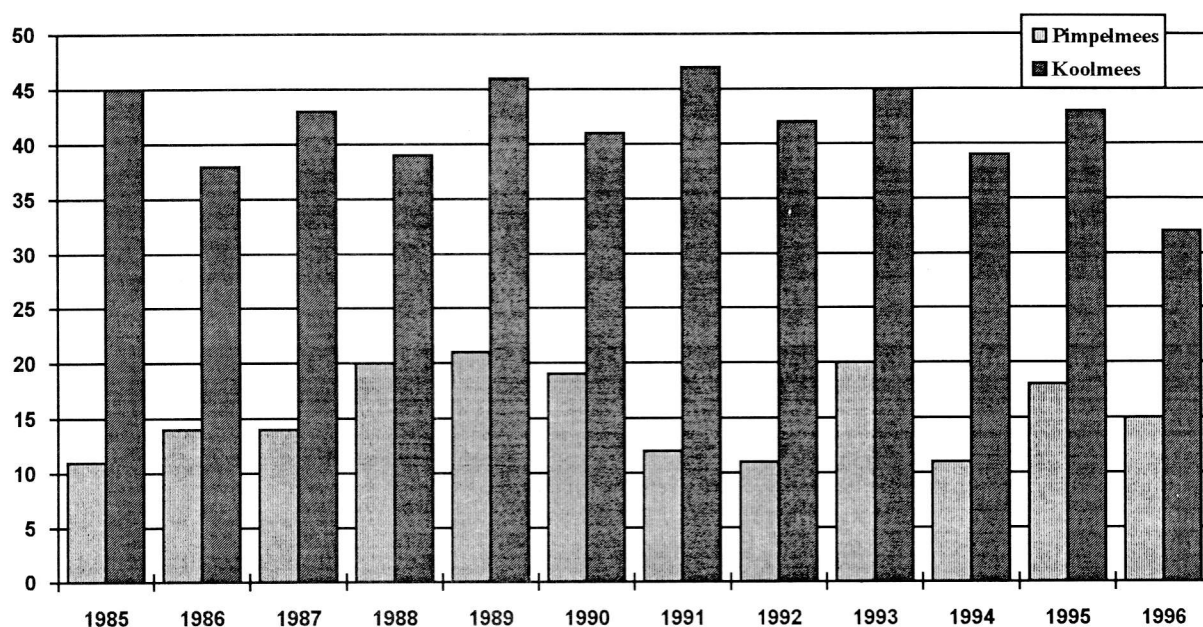
Tabel 1: Resultaten van de nestkastencontroles op Koningshof te Veldhoven in 1996.

<i>Soort</i>	<i>Eerste broedsel</i>	<i>Tweede broedsel</i>	<i>Totaal</i>
Holenduif	5	4	9
Bosuil	1	-	1
Zwarte Mees	2	2	4
Pimpelmees	15	2	17
Koolmees	32	8	40
			+ ---
		Totaal aantal broedsels	71
		Eekhoornnest	2
		Niet gebruikte kasten	24
			+ ---
			97
		Twee keer gebruikte kasten	10
			- ---
		Totaal aantal kasten	87

Figuur 1: Aantal eerste broedsels van Pimpel- en Koolmees vanaf 1985

In Figuur 1 is te zien dat het aantal eerste broedsels van de Koolmees een dieptepunt heeft bereikt, nog lager dan in 1986. In feite is het een minimum na 1979. Ondanks het goede beukennotenjaar 1995 lijkt de lange winter hard aangekomen te zijn voor de Koolmees, wat heeft geleid tot een afname van de populatie met een kwart.

Het merkwaardige patroon in de aantallen Koolmezen, waarbij er afwisselend minder en meer zijn dan het jaar ervoor, blijft door die afname bestaan. En het moet al gek lopen als er volgend jaar niet meer eerste broedsels zijn dan dit jaar.

Het aantal Pimpelmezen is niet opvallend gedaald. Blijkbaar hebben ze minder last gehad van de winter. Wel werden er enkele legsels in de steek gelaten. Daarom misschien, ook nog twee tweede broedsels.

Waarschijnlijk door de koude winter was de Bosuil laat met de eileg begonnen. Zodoende konden tijdens de eerste controle nog drie jongen geringd worden. Ze zaten in de kast die we vorig jaar nieuw hadden opgehangen.

De Holenduif gaat het nog voor de wind. Ze hebben de verhangen kasten in het achterste deel meteen weer teruggevonden. Kauwen waren er niet dit jaar, misschien mede door het verplaatsen van sommige kasten.

Er waren trouwens nog wel meer soorten afwezig dit jaar. Zo ontbrak de Bonte Vliegenvanger voor het eerst sinds 1979. En dan te bedenken dat er vier jaar geleden nog twaalf paartjes zaten! Dit past wel in het landelijke beeld van afname bij deze soort.

Bij de komende voorjaars schoonmaak gaan we het aantal kasten weer op peil brengen. Ton Geerts heeft er al ruim 20 gefabriceerd met een ingenieus mechanisme om ze gemakkelijk schoon te kunnen maken.

Tenslotte wil ik iedereen die dit jaar meegeholpen heeft bedanken. Als je eens mee wilt, dat kan altijd. De controles en schoonmaak worden tijdig aangekondigd. Er is altijd wel iets te leren zoals het verschil tussen de eieren van Koolmees en Pimpelmees, of hoe je kunt zien dat een nest uitgevlogen is. *

KNIPSEL

KRANT

Knipseladres: SANSOVINOSTRAAT 24, 5624 JX EINDHOVEN.

Samenstelling: HUUB KNUBBEN

Eindhoven Airport vroeg al om actie tegen vogels

De directie van Eindhoven Airport, de civiele medegebruiker van de militaire vliegbasis Eindhoven, heeft al voordat de ramp met de Hercules plaatsvond bij de Koninklijke Luchtmacht aangebrongen op meer maatregelen om de overlast van vogels in te perken. „We waren met de luchtmacht in gesprek om verdergaande maatregelen af te spreken om vogelaanvaringen te voorkomen”, aldus directeur drs. H. Bos. Volgens hem heeft Defensie inmiddels op eigen gezag maatregelen getroffen. Volgens Bos bestonden er wel afspraken over het verjagen van vogels, maar die waren niet voldoende.

Valkeniers treden naar buiten

OP STAP

Thema'dag: Valken op de Leenderhei. Zaterdag 26 oktober van 10.30-17.00 uur bij de Valkenvanghut op de Leenderhei. Ook demonstraties door schaanpietern, imker en plaggenstekers. Vertrek vanaf de Achelse Kluis (B) met elektrisch treintje.

Ze treden niet regelmatig naar buiten, de 120 valkeniers in Nederland. Want hoe meer bekendheid ze aan hun liefhebberij geven, hoe meer mensen valkenier willen worden, zo redeneren de drie valkeniersbonden. En meer dan 120 valkeniers mogen er in Nederland toch niet zijn; de overheid houdt daar middels vergunningen nauwkeurig toezicht op. Voor zo'n vergunning bestaat momenteel al een wachtlijst van honderd mensen.

Maar af en toe willen de valkeniers in al hun enthousiasme toch het publiek kennis laten maken met hun bijzondere hobby. Daarom staan leden van het Nederlands Valkeniersverbond Adriaan Mollen zaterdag op de Leenderhei. Minstens tien valkeniers zijn daar de hele dag met hun

valken aanwezig om vragen te beantwoorden en een beperkt aantal demonstraties te geven om 11.00, 13.00 en 15.00 uur. Dit gebeurt met slechtvalken en haviken. De eerste 600 bezoekers krijgen gratis kaartjes voor het Nederlands Valkerijmuseum in Valkenswaard. Vanaf de Achelse Kluis in Achel rijdt de hele dag een elektrisch treintje op en neer naar de valkenvanghut. Maar men kan ook lopend of met de fiets naar de hut rijden. De route is met borden aangegeven.

Omdat de dag in het teken van de valken staat, zijn ook de werkgroep Roofvogels Nederland en Vogelwerkgroep De Kempen aanwezig met informatie. Dit alles vindt plaats bij de door Staatsbosbeheer nagebouwde valkenvanghut op de Leenderhei.

Op de dag extra aantrekkelijk te maken voor een breed publiek zijn er ook demonstraties door een herderin en ziet men hoe heideplaggen gestoken worden. Ook geeft Staatsbosbeheer informatie over het beheer van de hei. Het kleinste kindertheater ter wereld 'Orkadabra' geeft doorlopend voorstellingen.

VALKERIJ

De kunst van het vangen en

africhten van valken ontwikkelde zich in de 16de eeuw. Valkenswaard en Leenderstrijp ontpopten zich tot een internationaal centrum van de 'valkerij'. In deze streek werden valken afgericht voor vorstenhuizen in Europa en daarbuiten. Een valk was namelijk een statussymbool, relatief gezien net zo duur als tegenwoordig een top-renpaard. Er gingen enorme bedragen om in de valkerij-sport.

Het hoogtepunt van de valkerij rond Valkenswaard lag tussen 1650 en 1775. Bijna alle valkeniers zijn in die periode tot fortuin gekomen, zoals dat heet. Ze verdienden zo'n 5000 gulden per jaar. Ter vergelijking: een huissart met een goedlopende praktijk verdiende rond de 400 gulden.

Valkeniers werken met slechtvalken of haviken. Het zijn beschermde vogels die dus niet gevangen mogen worden. Daarom worden ze gefokt in gevangenschap. Slechtvalken en geervalken planten zich redelijk goed voort in gevangenschap, havi- ken minder. De 120 valkeniers in Nederland mogen niet meer dan ieder twee vogels houden.

Eindhoven Plus

EINDHOVEN

Roofvogel van statussymbool tot topattractie

Door Peter Biees

LEENDE - Op het pad tussen de Achelse Kluis en de Valkenvanghut op de Leenderhei heerst zaterdagmiddag de drukte van een gemiddelde winkelstraat. Een eindeloze stroom wandelaars, gewaapend met verrekijkers en foto- en videocamera's, is op weg naar een demonstratie van de valkenjacht. Nu en dan passeert een afgeleend treintje met mensen die het ook niet willen missen. Op de grote, stille heide kijken de herderin en haar schapen hun ogen uit; zoveel mensen in de vrije natuur, dat hebben ze nog nooit gezien. 'Al vanuit de verte kan men de machtige duikvlucht van de slechtvalk aanschouwen. Zo'n 500 mensen kijken sv ademoos toe als het beest aanstormt op de loer die door de valkenier wordt.

rondgedraaid. Na de demonstratie en uitlog per megen vloot valt menigte kijkers uiteen in groepjes. Ze verzamelen zich rond de ongeveer tien valkeniers, die - met hun trouwe kamersrad op de hand - niet moe worden te vertellen over hun hobby. Dagelijks zijn ze er mee bezig, vertelt Arno Teunissen, die een hele mooie jonge havik bij zich heeft. Ze kijkt trots en onafhankelijk uit haar ogen. Misschien niet helemaal terecht omdat zij uiteindelijk in gevangenschap is gefokt en afgericht. Maar toch leukt dat zij haar afkomst niet verloochent. Het toegesproomde publiek over de heide dag moeten er toch zo'n drieduizend mensen geweest zijn - is zeer geïnteresseerd. Van alles willen weten: over het eten van de vogels, over de kosten van zo'n hobby, hoe oud de vogels kunnen worden en of

ze gevaarlijk zijn. De valkeniers letten er goed op dat niemand probeert hun vogels te aaien, want dan wil er wel eens gepikt of geklauwd worden. Zo is de valk van statussymbool voor de rijken in enkele eeuwen tijd een topattractie op de heide geworden. 'Wij hadden gerekend op duizend

VALKERIDAG OP DE GROTE STILLE HEIDE

mensen', zegt distichthoofd J. Vortermans van Staatsbosbeheer, met het Galtrouchionisch Museum in Valkenswaard organisator van deze dag. 'Het zijn er veel meer geworden. Dus zo'n onderwerp slaat kennelijk heel goed aan.' En hij heeft goede hoop dat de mensen, gelokt

door de roofvogels, ook nog wat belangstelling voor de heide en de natuur in het algemeen mee hebben gekregen.

Uitwassen

Ondanks het onverwacht mooie weer is het ook in de grote tent op het 'jachtterrein' behoorlijk druk. Behalve koffie, fris, bier en erwtensoep is hier vooral veel informatie te verkrijgen. Zo is er de Werkgroep Roofvogels Nederland, die weiswaar niet aageeft tegen de valkerij als zodanig, maar wel tegen de uitwassen die rechtstreeks met deze hobby te maken hebben. Dan gaat het om het roven en verhandelen van zeldzaam roofvogels, hun eieren of jongen uit de natuur, iets dat uiteraard streng verboden is. 'Roofvogels komen het best tot hun recht in hun natuurlijke omgeving', aldus de werkgroep.

'Wij beschouwen de werkgroep als onze bondgenoot', zegt de voorzitter van het Nederlands Valkeniersverbond Mollen. Hij is dik tevreden over de valkerijdag. 'Wij hadden zo'n toeloop niet verwacht. Ik zou eigenlijk andere dingen doen vandaag, maar er zijn zoveel belangstellenden dat ik mijn vogel ook maar uit de auto heb gehaald.' En dan schaar zich alweer een mental bezoekers rond hem. De meerderheid is op dat moment te voet of per trein naar de auto vertrokken. 'Kijk, een roofvogel', roept een kind opgewonden. Het blijkt een kraai, maar dat mag de pret niet drukken. 'Kijk, een roofvogel', roept een kind opgewonden. Het blijkt een kraai, maar dat mag de pret niet drukken. 'Kijk, een roofvogel', roept een kind opgewonden. Het blijkt een kraai, maar dat mag de pret niet drukken.

Nieuwe volières voor vogelopvang

EINDHOVEN - Glimmend van trots laat Antoon de Kleijn de lange rij spijkplinternieuwe volières in zijn tuin aan de Eindhovense Eikenstraat zien. „Dit is de geheel vernieuwde vogelopvang”, zegt hij, terwijl de eenogige vuurvlugelparkiet Danny, die met acht jaar de oudste „klant” is, in zijn vinger bijt. Na zeven maanden met eigen handen getimmerd en gezaagd, geschroefd en gebouwd te hebben, vindt de officiële heropening van de vogelopvang op zondag 3 november plaats. Maar ook nu al zitten er bijna honderd parkieten en kanaries, buizerds en kauwen, duiven en eenden.

Ruim tien jaar geleden nam De Kleijn als vrijwilliger van de dierenambulace voor het eerst gewonde en gevonden vogels en kleine knaagdieren mee naar huis om ze in omgebouwde hondenhokken en oude tonnen tijdelijk onderdak te bieden. Ze blijven gemiddeld zo'n twee weken aan de Eikenstraat. Daarna worden ze in de natuur uitgezet of, in het geval van siervogels, aan vogelliefhebbers weggegeven. „Maar als je op een gegeven moment 1.500 tot 2.000 dieren per jaar in je tuin hebt zitten, wordt het toch tijd om de behuizing eens goed aan te pakken”.

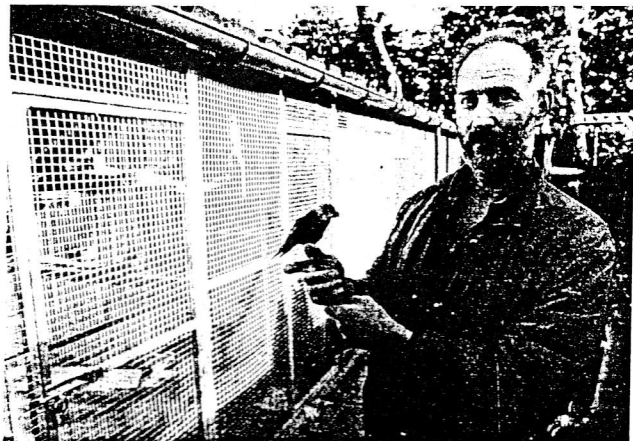

Foto: Hans de Heer

• Antoon de Kleijn met vuurvlugelparkiet Danny bij de kooi voor grote siervogels waarin op dit moment wat papegaaiën huizen.

stelt De Kleijn. Zeker een jaar zocht De Kleijn met zijn vrouw Sjân op alle mogelijke manieren naar ruimere behuizing. Niet voor henzelf, want zij woonden prima aan de Eikenstraat, maar voor de dieren. Toen zij van alle gemeenten in de re-

gio nul op het rekest kregen, gooide De Kleijn het over een andere boeg. „Ik ben gaan berekenen wat we nodig hadden om alles hier zo goed mogelijk te verbouwen. Vervolgens heb ik allerlei fondsen aangeschreven voor subsidie en tot mijn grote verrassing

hadden we binnen een paar weken ruim 33.000 gulden bij elkaar.”

Vogelpark

Met dit geld zijn De Kleijn, zijn twee zonen Toon en Willy en timmerman Ton Geerts meteen aan de slag gegaan.

Alles bouwden ze zelf. Voor de vroegere zes provisorische hokken zijn elf hoogwaardige kooien in de plaats gekomen. Twee daarvan zijn speciaal ingericht voor watervogels, er zijn aparte kooien voor wilde duiven, voor sierduiven, voor grote siervogels, voor kleine straatvogels, voor kraaiachtigen, en er is een hok met twintig kooities voor siervogeltjes. Ook is achter in de tuin een hok gebouwd voor de opslag van het voer dat de dieren nodig hebben, waaronder zaden en wormen maar ook rauw vlees.

Om de opvang te optimaliseren is een afgesloten deel van het voerhok gebruikt voor tien noodkooien. „De dierenambulace heeft de sietnetten van deze ruimte en kan hier dus voortaan 24 uur per etmaal zieke en gewonde vogels afleveren, ook als wij eens een dagje niet thuis zijn”, vertelt dierenliefhebber De Kleijn.

„Maar dat komt bijna niet voor hoor, dat wij er niet zijn”, vult zijn vrouw aan. „Daarvoor zijn we te gek op de dieren.”

„We gaan hooguit eens een dagje naar een vogelpark, om te kijken hoe ze de zaken daar aanpakken”, grinnikt De Kleijn.

AALSCHOVERS IN JE VISVIJVER, IS DAT NATUUR!

Vogels beschermen is prima, maar er zijn grenzen aan de groei. Helder en evenwichtige informatie over flora en fauna: bel 035 - 4652681 of 035 - 4614232 (tevens fax), of schrijf aan Postbus 1180, 5800 RD Amersfoort.

STICHTING ACTIEF FAUNABEHEER

EEN MILJOEN GANZEN OP HET BOERENLAND, IS DAT NATUUR!

Vretend, trappelend en schijnend kan een vlucht ganzen heel wat heetaren boerenland aan. Helder en evenwichtige informatie over flora en fauna: bel 035 - 4652681 of 035 - 4614232 (tevens fax), of schrijf aan Postbus 1180, 5800 RD Amersfoort.

STICHTING ACTIEF FAUNABEHEER

PLANT EN DIER ALS MEDE-BRANDERS

Door BERT VAN POLEN.

ZEGDEN als typisch Brabantse veldkroel, een strak als staal, een vinder als het boordkoppie, een vogel als de blauwvoet, een kever als de cetrade schaarremmer en zelfs een vis als de Amerikaanse hondvis. We moeten meer oog voor ze krijgen, en trouwens ook voor alle andere planten en dieren, vindt commissaris van de koninkrijk mr. E.J.M. Houben. Plant en dier zijn mede-branders, is zijn uitgangspunt.

De commissaris schrijft deze interessante gedachte in een voorwoord bij het gisteren verschenen boek 'Natuur in Noord-Brabant', een studiezuze publicatie van de stichting Brabants Landschap, uitgegeven in opdracht van de provincie in het kader van 'Brabant

2007 Twee eeuwen plant en dier, hield de ondertitel van het boek van de deskundige auteurs en tentallen foto's met dan honderd plandier en vogelsoorten als een roze draad doorheen. De achtergrond zal inderdaad zijn. Sinds de vorming van Brabant als provincie hebben plant en dier in het wild het eeuwenlang met het andere verloren. Ze hebben zich vaak, die een meer dan de ander, als het ware terug moeten trekken op eilandjes. Meer aandacht voor plant en dier kan ertoe leiden dat er meer ruimte voor de natuur vrijgemaakt wordt. Vandaar dat drs. M.C.C. Klinkenberg, voorzitter van de stichting Brabants Landschap de uitgave van het boek als een daad van natuurbescherming ziet. Het doet recht aan plant en dier.

Dat is ugenszinnig overdriven. Het boek en plattegrond zijn te stellen dat het boek de natuur dichterbij brengt. Hoe het dan te formuleren? Het geeft, dank-

de naam historische ecologie, een nog jonge wetenschappelijke richting, die veel inzicht geeft in de geschiedenis van de natuur in Brabant.

Een voorbeeld. In 1919 schreef de uit Deurne afkomstige bierbrouwer Frans van Baars, begon met de afkalking van de ruilverkaveling in het slagenlandschap bij Sprang-Capele, waar nog in 1990 een welhaast misdadige vernieling werd aangebracht, zoals hij vaststelt.

Voor Nederlandse begrippen is de interessante opzet van het boek over zo'n groot gewest als Brabant zeker baanbrekend. Ik vind het een indrukwekkend boek. Zo is de presentatie van het gebied tussen land, rivier en zee, de loop van Maashees tot Oudegracht, in het boek de Naad genoemd, een hele mooie vondst.

Heel bijzonder is ook het overzicht van natuurterreinen. Niet nooit is er in Nederland zo'n uitgebreid en terzake doend overzicht van alle natuurgebieden in een provincie verschenen als in

beter oordelen over de huidige staat van de natuur. Dan leerprij je bijvoorbeeld beter hoe het komt dat Frans Post, schrijvend over 'Vermetuut en Herstel', op eens woedend uitbaart naar de ruilverkaveling in het slagenlandschap bij Sprang-Capele, waar nog in 1990 een welhaast misdadige vernieling werd aangebracht, zoals hij vaststelt.

Voor Nederlandse begrippen is de interessante opzet van het boek over zo'n groot gewest als Brabant zeker baanbrekend. Ik vind het een indrukwekkend boek. Zo is de presentatie van het gebied tussen land, rivier en zee, de loop van Maashees tot Oudegracht, in het boek de Naad genoemd, een hele mooie vondst.

Heel bijzonder is ook het overzicht van natuurterreinen. Niet nooit is er in Nederland zo'n uitgebreid en terzake doend overzicht van alle natuurgebieden in een provincie verschenen als in

'Natuur in Noord-Brabant' daarmee vergeleken is de bekende gids van Natuurmonumenten, een inzichtelijk overzicht van de natuur in een losse vorm apart uitgegeven. Of het fraai vormgegeven boek als geheel toegankelijk is voor een breed publiek is de vraag; het heeft een kennelijk academisch niveau. Wel staan er soms mooie loszette anekdotes in, voor wie het minder toegankelijk is kan er altijd nog ontspannen in erzwommen, wandelen en trefrend golfbaanrecreatie als het is.

Thijs Caspers en Frans Post 'Natuur in Noord-Brabant'. Twee eeuwen plant en dier in de hand. L. De Heer, uitgeverij Brabants Landschap, postbus 50, 5800 AA Amersfoort, postcode 5876 ZH. Prijs voor leden f 12,00, voor niet-leden f 16,00 (inclusief verzendkosten). Ook verkrijgbaar bij centra voor milieueducatie in Brabant.

Hij blijft optimistisch over de toekomst van de natuur in Brabant. Het komt wel goed, meent Thijs Caspers, mede-samensteller van 'Natuur in Noord-Brabant'. Wel zal het herstellen nog heel lang op zich laten wachten.

HET ERGSTE IS ACHTER DE RIJG

Actieplan moet kerkuil redden

Voor de kerkuil, één van de 57 vogelsoorten die uit het Nederlandse landschap zullen verdwijnen als beschermde maatregelen uitblijven, is een ambitieus reddingsplan in gang gezet. Het werd onlangs gepresenteerd, tegelijk met de Rode Lijst van met uitsterven bedreigde vogels.

De laatste tientallen jaren is het evenwicht tussen mens en kerkuil zoekgeraakt. De oorzaken liggen voor de hand. Het intieme en vertrouwde platteland, waar ze probleemloos naast elkaar woonden, is volledig overhoop gehaald. Kleine dorpen met rustieke kerks rakken verdwijnen, oude boerderijen worden opgeknapt, ruines afgebroken omdat plannenmakers wel raad wisten met elke vierkante meter braakliggende grond aan de rand van de bebouwde kom.

Oude gebouwen waarin kerkuilen zich nestelden zijn verkregen; schaarvergroting en bestrijdingsmiddelen in de landbouw lieten de molten- en muizenstand sterk toeruglopen; het dier moet op eens en te groot territorium bestrijken om voedsel te vinden - en dan eist het ver-

keer ook nog eens zijn toelichting over de oorzaken van het oversterven van drukke wegen.

Tot 1963 broedden er in Nederland tussen de 1800 en 3500 paartrjes kerkuilen. In de streige winter van 62/63 overleefden slechts enkele tientallen koppeltjes, en sindsdien heeft de vogel zich nooit meer hersteld tot het oude niveau, wat er ook geprobeerd is om hem te helpen. Op dit moment zijn er nog zo'n duizend paartrjes over.

Het gepresenteerde 'soortbeschermingsplan kerkuil' is erop gericht, het aantal kerkuilen binnen tien jaar te verdubbelen tot tweeduizend paartrjes.

Het plan is bedoeld door een grote groep vrijwilligers van de Kerkuilwerkgroep Nederland en Vogelsbescherming Nederland, maar wordt nu ook financieel geholpen door het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV).

Tegelijk met het Plan Kerkuil presenterende het ministerie deze week het Rode Boekje van vogels die in Nederland met uitsterven bedreigd worden - en dan eist het ver-

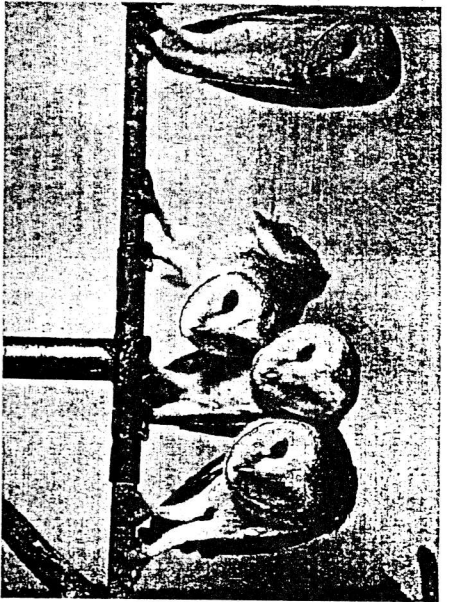

Foto AP

• Kerkuilen in gevangenschap

Samen met boeren wordt nu de rode lijst gepresenteerd geprobeerde de uil te behouden in het agrarisch gebied. Agrariers zullen hem immers gastvrijheid moeten verlenen. De maatregelen uit het plan zijn met name gericht op verruiming van nestel- en foerageertmogelijkheden en op het voorkomen van sterfte door het verkeerde gebruik van pesticiden.

Zes jaar lang gaan vijf bioloog en nu zoveel mogelijk kennis verzamelen over de kerkuil, zodat de juist maatregelen kunnen worden gekozen om de soort te behouden. Voornitopend daarop zijn al vast duizenden nestkasten geplaatst op locaties waar de kerkuil zich vroeger altijd thuis voelde.

De rode lijst moet overheden, beheerders en publiek informeren over de alarmerende situatie zodat zoveel mogelijk mensen op de hoogte zijn van de extra aandacht die heel wat vogels nodig hebben. Zoals de overheden, die alleen maar nesten kan bouwen langs streke overvallen van grote rivieren of de jissogel die zich al tijd, thussvoelde langs de beeltes aan de Veluwezoom, maar ook de griel, kwartel, koning, orotiaan, purperreiger, dwergstruis, eiderend, kraanvogel, rode worw en grutto.

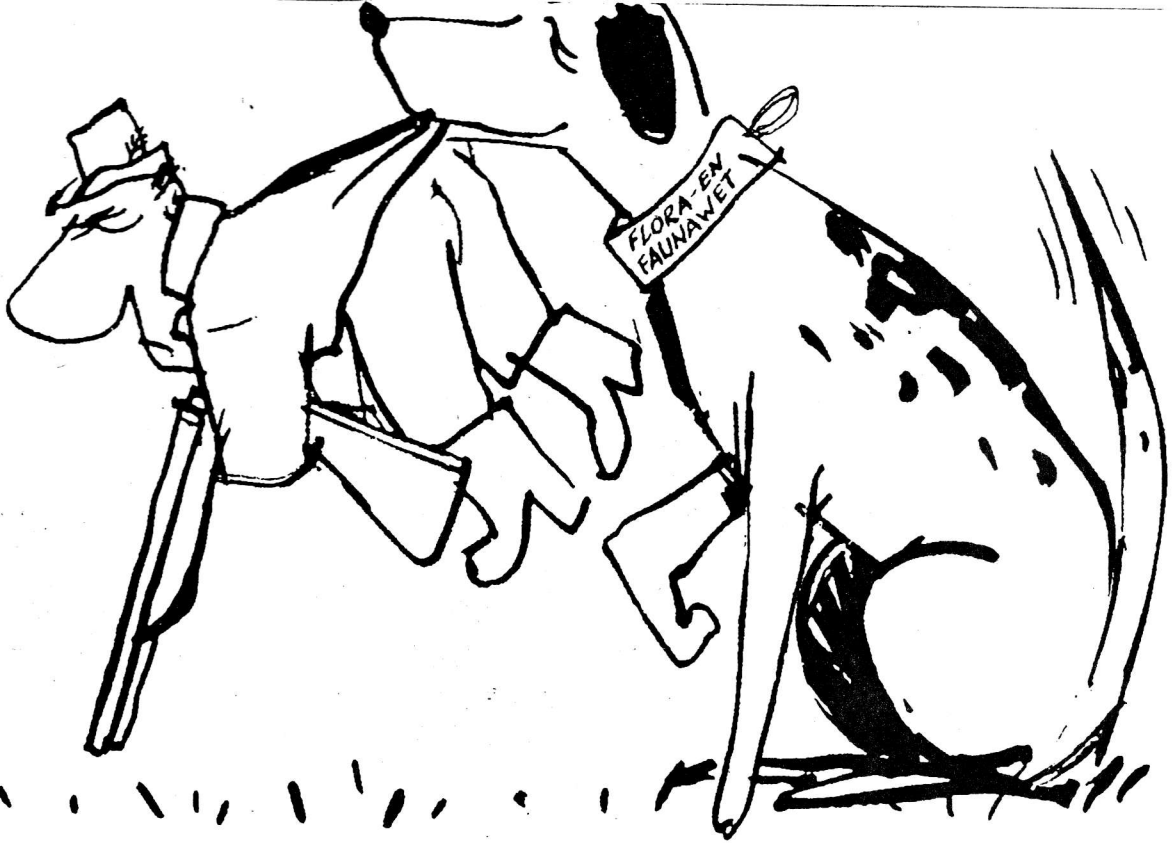
Alle bedreigde vogels staan soort voor soort beschreven in een boekwerk. Leefwijzen, voortplanting, sarrivallactoren staan een optekend, compleet met een kleurentekening van elk dier.

Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland, de Rode Lijst. Haarlem, uitgeverij Schuyf&Co. f 39.90.

Protest tegen jachtverbod

De gemeenteraad van IJsselmuiden is teleurgesteld over het voornemen van minister Van Aartsen (Landbouw) om de jacht op kraai, ekster, hermelijn, Vlaamse gaai en vos te verbieden. De raad stuurt een motie van deze strekking naar de bewindsman. Van Aartsen wil alleen een afschotvergunning geven als er schade aan landbouwgewassen optreedt.

Volgens het CDA-gemeenteraadslid S. Bergman is de echte inlandse fauna, de weidende zangvogels rondom huis en tuin, al ernstig bedreigd door de enorme toename van diersoorten. Rovers vreten 80 procent van de eieren en de uitgekomen broedsels op. Tijdens de gemeenteraadsvergadering over het onderwerp merkte het VVD-raadslid R. Rijstra op: „Als ik een jachtweeer had, schoot ik ze allemaal dood”.

MARIJN

EJ 17 10 96

VOOR U GELEZEN

JAN WOUTERS

In BTO-News van juli-augustus staat een verslag van de Waterways Bird Survey. Dat is een broedvogelmonitoring project langs rivieren en kanalen. Een soort bekendtelling in het voorjaar en zomer. De tellers lopen hun traject negen keer tijdens het broedseizoen en tekenen de waargenomen vogels in op kaarten. Daaruit worden later de territoria gedestilleerd. Door de gegevens van de trajecten die in twee opeenvolgende jaren zijn geteld met elkaar te vergelijken, kan de toe- of afname van de vogelsoorten worden gevolgd.

Deze telling loopt al vanaf 1974, en geeft dus al een beeld van het aantalsverloop over een flinke periode. Het gaat daarbij om de echte beeksoorten zoals IJsvogel, Grote Gele Kwikstaart en Waterspreeuw, om watervogels zoals Dodaars, eenden, zwanen, Waterhoen en Meerkoet en om steltlopers, Oeverzwaluw, kwikstaarten, Kleine Karekiet, Grasmus en Rietgors. Dus de wat talrijkere soorten van het beek- of rivierdal.

Het verslag gaat over de vergelijking van 1994 met 1995. In die twee jaren werden 99 trajecten geteld, in totaal zo'n 450 km waterloop. Ongeveer de helft van die wateren bestaat uit langzaam stromende rivieren, met een verval van minder dan 5 meter per km. Een kwart bestaat uit snelstromende rivieren en een kwart uit kanalen.

In het algemeen was 1995 een gunstig jaar voor de meeste soorten. De aantallen van Knobbelzwaan, Wilde Eend, Waterhoen en Grasmus bereikten een recordhoogte. Alleen de Oeverloper ging duidelijk achteruit, iets wat al zo'n tien jaar bezig is. Mogelijk een gevolg van toeneemende recreatiedruk. Een soort als de Rietgors is al sinds 1982 zeer stabiel in het rivierbiotop, hoewel hij in het agrarisch gebied zeer sterk is teruggelopen.

In hetzelfde nummer wordt een publicatie besproken over roofvogelvervolging in het Verenigd Koninkrijk in 1995. Het blijkt dat ook in Groot Brittannië deze praktijken nog veelvuldig voorkomen. Bij Buizerd, Blauwe Kiekendief en Rode Wouw is de vervolging zo sterk dat die het verspreidingsgebied van deze soorten beperkt en uitbreiding verhindert.

De vervolging komt over heel het land voor, maar is het sterkst in gebieden waar Fazanten en sneeuwhoenders voor de jacht gekweekt worden. Daar werden onder andere 24 paalklemmen aangetroffen waar Buizerd, Blauwe Kiekendief en Slechtvalk de voornaamste slachtoffers van zijn.

Er werden 27 vergiftigingsincidenten gemeld waarbij minstens 32 roofvogels, waaronder 5 Rode Wouwen, stierven. Er werden minstens 50 vogels geschoten, waaronder 11 Slechtvalken. Het uithalen van nesten gebeurde in zeker 33 gevallen, daarvan betrof het 17 keer de Slechtvalk, 5 keer de Visarend en 1 keer de Zeearend, die net geherintroduceerd is. Daarnaast werden nog 21 nesten vernield.

Vergeleken met 1994 is het aantal gemelde incidenten (157) met 38 % gestegen. Het is de vraag of dat wijst op zo'n grote toename van de vervolging. Het lijkt me eerder dat het topje van de ijsberg nu iets beter te zien is.

In Frankrijk kunnen ze er ook wat van, zo blijkt uit een ander artikeltje uit BTO-News. Daar wordt in het zuidwesten, in de buurt van Bordeaux, nog steeds illegaal gejaagd op de Tortelduif. Een team waarnemers van de Franse vogelbescherming (LPO) heeft in het voorjaar trektellingen verricht op de Pointe de Grave, bij de monding van de Gironde in het noorden van de Médoc.

De eerste Tortelduif werd gezien op 2 april, vanaf 7 april kwam de trek echt op gang met een piek van 1022 duiven op 19 april. Voor het begin van het illegale jachtseizoen op 1 mei waren 11.448 Zomertortels er in geslaagd om ongeschonden deze barrière te nemen. Op 18 mei waren al meer dan 17.000 duiven geteld.

De jagers kondigden aan dat ze vanaf 1 mei zo'n 800 schietplatforms in gebruik zouden hebben tot 24 mei. Ze houden onderling contact via zaktelefoons om elkaar te waarschuwen als er politie of een jachttopzichter aankomt.

Stafleden van de LPO bezochten de Médoc begin mei twee keer om de situatie uit te leggen aan de pers. De eerste keer was op 4 mei. Naar aanleiding daarvan maakten de televisiejournals voor de allereerste keer melding van de onwettigheid van deze jachtpraktijken. Ze ondersteunden de acties van organisaties als de LPO, die deze stroperij bestrijden.

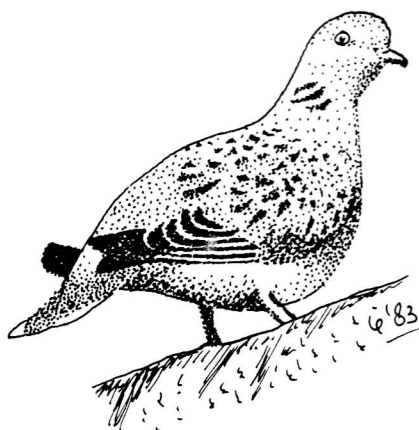
Nog in datzelfde weekend legde de eerste minister voor de het eerst een verklaring af waarin hij de stropers en de illegale jacht veroordeelde. De LPO had al

verscheidene keren contact opgenomen met de adviseur van de premier over het illegaal schieten van Tortelduiven en het uitblijven van enige poging van de kant van de regering om deze jacht te stoppen.

De LPO wijst ook op de tegenzin van de plaatselijke autoriteiten om in te grijpen. De voorzitter van de jagersclub die deze stroperij ondersteunt, is door het hof van Bordeaux veroordeeld wegens het aanzetten tot illegale jacht. Ondanks dat vonnis gaat deze persoon gewoon door met jagen!

Op 12 mei hoorden de stafleden in een klein stukje van de Médoc 2585 schoten, terwijl er aan de plaatselijke politie nog maar 10 waren gerapporteerd.

Samen met een gerechtsdeurwaarder en vergezeld door een grote groep beveiligingsmensen, bezochten de LPO-mensen toen, het gebied met de schiettorens. De deurwaarder kon wettige en overtuigende bewijzen verzamelen, die gebruikt zullen worden in een rechtzaak tegen de Franse staat wegens het niet toepassen van de wet.

VOGELVARIA

NESTKASTENPROJEKT OP GOLFBAAN WELSCHAP VAN START

Op 29 mei van dit jaar zijn we gewapend met hamer, ladder, spijkers en een blanco lijst met pen voor het eerst naar de golfbaan getrokken. Met veel enthousiasme en een grote dosis nieuwsgierigheid werden de aanwezige nestkasten gecontroleerd. We zouden geen goede vogelaars zijn, als we er ook niet een partij nieuwe nestkasten hadden bijgehangen.

Al lopend merkten we dat het best een groot gebied is. Er staan diverse soorten bomen. De eik en de lariks overheersen in dit gebied, maar de den, de spar en de lijsterbes staan eveneens in dit gebied te pronken.

De vogels die we thuis troffen in 50 kraakpandjes waren: 16 Koolmezen, 7 Pimpelmezen en 2 Spreeuwen op het nest. Veel duiven hebben we gezien, en... ja hoor, hier zijn ook Ransuilen gesignaleerd. Samen hebben we besloten om in het najaar ook uilen- en duivenkasten op te hangen.

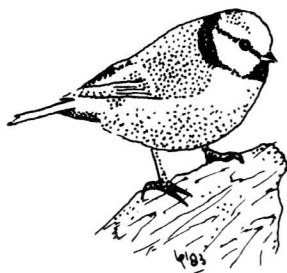
Bij onze tweede telling op 19 juni, merkten wij hoe katholiek dit gebied nog is. Massa's processierupsen deden zich te goed aan wat de eiken hun hadden voorgeschoteld. Niet wetende dat onze vogelaars hinder van hen zouden kunnen hebben.

In de bomen waar de Eikeprocessierups nog moest komen, of al geweest was, kon de telling alsnog gebeuren. Het resultaat was: 3 kasten met koolmeesnesten en 2 kasten met pimpelmeesnesten.

Beide avonden mogen we geslaagd noemen. De eerste avond werden we verrast met een borrel, een toast op het nieuwe initiatief, aangeboden door onze voorzitter. De tweede avond gingen sommigen van ons met een dosis jeuk en krabwerk huiswaarts, aangeboden door de Eikeprocessierups als dankbare herinnering.

Als men interesse heeft om met ons mee te doen, kan dat altijd. Onze groep bestaat uit: M. d'Achard (beheerder golfbaan), P. Janssen, T. Geerts en ondergetekende.

MINKE BOZUWA

HET WEL EN WEE VAN EEN KERKUILENFAMILIE

Onlangs kreeg ik een terugmelding van een Kerkuil, die ik als nestjong had geringd in de kerk van Casteren op 13 juni 1995. Hij was op 1 oktober 1996 in Deurne als verkeersslachtoffer doodgevonden. Op zich geen uitzonderlijke terugmelding, zo komen er geregeld binnen.

Toen ik in de ringgegevens in mijn boekje bekeek, zag ik dat met deze terugmelding de hele familie van vier jongen die ik destijds ringde, iets van zich heeft laten horen. En dat is toch wel uitzonderlijk zo'n terugmeldingspercentage van 100%.

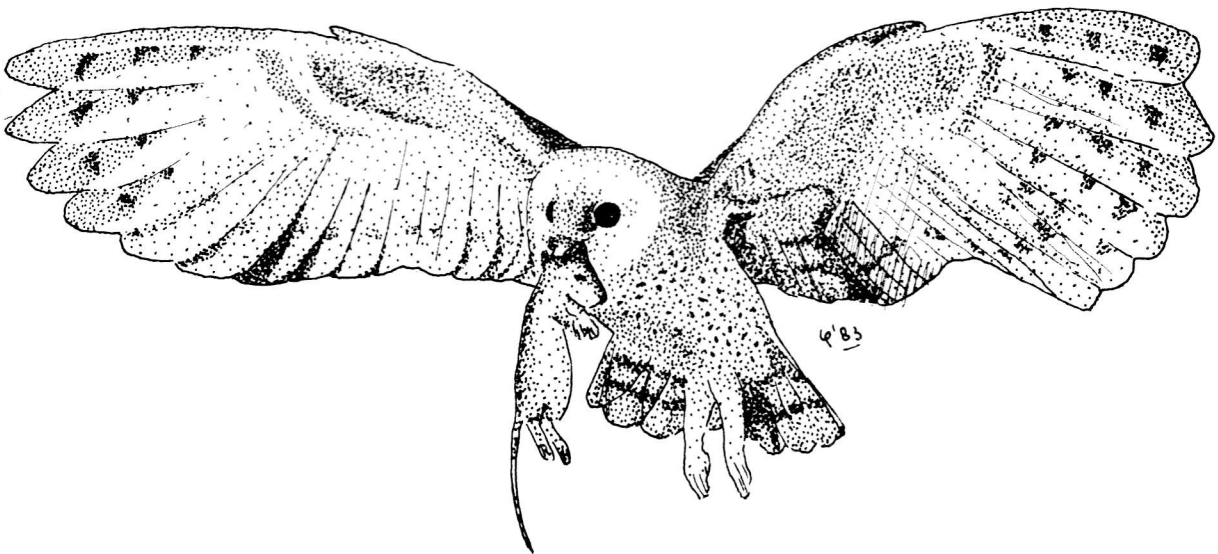
De eerste werd na vier weken dood gevonden in Casteren. De tweede vond de dood in Haaren op 16 november, waar hij ergens binnengevlogen was. De derde werd op 16 juli levend en wel aangetroffen als broedvogel in een nestkast in de kerk van Diessen. En de vierde werd rond 1 oktober doodgereden in Deurne.

De lotgevallen van deze vier jongen geven een aardig doorsnee beeld van hoe het jonge Kerkuilen vergaat. We zien hieruit onder andere dat voor het broedseizoen begint, de helft van de jongen al gesneuveld is.

De periode rond het zelfstandig worden is moeilijk, dan vallen de eerste slachtoffers. Daarna moet er in de herfst gezocht worden naar een geschikte broedplaats, waar de uilen zich kunnen vestigen. Ze gaan dan allerlei geschikt lijkende gebouwen binnen en verongelukken dan soms. De succesvollen gaan broeden, maar het gevaar van het verkeer blijft op de loer liggen. Zo sterven ook oudere uilen nog geregeld in het verkeer.

Deze jongen hadden zich allemaal gevestigd binnen een straal van 50 km rond de geboorteplaats. Zeker een en waarschijnlijk twee hebben gebroed en mogelijk voor nieuwe Kerkuilen gezorgd. Zodoende is er van die vier jongen uit Casteren nog hoogstens een in leven. Maar als het goed is vliegen er nog wel meer dan drie jongen rond uit Diessen en Deurne. Dan zit er toch vooruitgang in.

JAN WOUTERS

WIST U DAT . . .

- Ik na een keer passen weer gewoon verder ga brassen.
- Pieter Wouters en Jan Kolsters uit het bestuur stappen
- Dit voor velen in de werkgroep een tegenvaller is.
- Er een tijd is van komen en een tijd van gaan.
- Ik ze via deze weg bedank voor het vele werk wat ze voor onze VWG hebben gedaan.
- Er dus twee bestuursplaatsen vrij komen.
- Dit voor de jongeren, of de ouderen, in de VWG de kans is om de macht te grijpen
- Dit wel graag op democratische wijze moet gebeuren. (Hoewel).
- De trektellingen van dit jaar er weer op zitten.
- Er wel steeds dezelfde mensen op de telpost zaten.
- Voor hen die in 1996 trekgeluidjes hadden willen leren en niet geweest zijn, weer een jaar naar de kloten is.
- De eerste bekendtelling ook al is geweest.
- Het hoofd bekendtelling, Guus, via deze weg beterschap wordt toegewenst.
- Je in 1997 met Hans Schrader naar Cap Gris Nez moet gaan.
- Succes dan verzekerd is.
- Hij met westenwind aan de Franse kust en met oostenwind aan de Engels kust gaat zitten.
- Hij hiervoor de trein pakt.
- Je bij hem zaterdags de Puffin fuligineux en zondags de Sooty Shearwater ziet.
- De roofvogelwerkgroep al twee nuttige en natte vergaderingen achter de rug heeft.
- Er in 1997 weer flink op roofvogels geïnventariseerd zal worden.
- De SOVON-dag op 30 november 1996 is, en wel in Nijmegen.
- De WRN-dag op 15 februari 1997 in Meppel wordt gehouden (inschrijven verplicht).
- Wil Beeren iedereen uitnodigt om op 30 januari naar Budel te komen.
- Hij Ben Koks heeft weten te strikken voor een lezing over de Grauwe Kiekendief.
- Ben Koks de winnaar is van de Herman Klomp-prijs.
- Als je niet weet wie Herman Klomp is, de mijne breekt.

Houdoe,

Piet

VOGELASIEL VOOR DE KEMPEN :

Vogelasiel Someren
Toon en Marij de Smit
Boerenkamplaan 32
5712 AE Someren
tel. 0493-493564

STEUNPUNT ROOFVOGELVERVOLGING:

Vogelasiel Someren tel. 0493-493564.

ADRESSEN BESTUURSLEDEN :

Voorzitter: Peer Busink
De Stille Wille 34
5091 WB Oostelbeers. 013-5133699.

Secretaris: Jan Kolsters
Van Nuenenstraat 96
5503 CL Veldhoven. 040-2538248.

Penningmeester: Huub Knubben
Sansovinostraat 24
5624 JX Eindhoven. 040-2460363.

Biologisch
secretariaat: Hans Hermans
Provincialeweg 138
5503 HK Veldhoven. 040-2547152.

Algemeen lid: Pieter Wouters
Lensheurvel 37
5541 BA Reusel. 0497-643049.

en: Willem Veenhuizen
Bussele 32
5641 PB Eindhoven. 040-2816913.

Opvang
nieuwe leden: Albert Vrijaldenhoven
Broekweg 25
5503 GA Veldhoven. 040-2537251.

INHOUD: jaargang 22 no. 4 (1996)

Hans Hermans	Bijzondere vogelwaarnemingen in de Kempen in 1995.	1
Pieter Wouters	Voorjaarsfenologie in de Kempen in 1996.	10
Jan Wouters	Nestkasten Koningshof in 1996.	14
Huub Knubben	Knipselkrant.	16
Jan Wouters	Voor U gelezen.	20
VOGELVARIA		
Minke Bozuwa	Nestkastenprojekt op Golfbaan Welschap van start.	22
Jan Wouters	Het wel en wee van een kerkuilenfamilie.	23
Piet van Happen	Wist U dat...	24

Tekeningen: M. Bakermans
H. Bierens
J. van Dooren
F. Geven
L. Peeters
H. Ragas
I. Willis